

допомогою когнітивно-візуальних технологій на інформаційних матеріалах багатьох наукових сфер.

Таким чином, підсумовуючи те, що викладене вище, доходимо висновку щодо потреби виважено підходити до розвитку візуального мислення, візуальної грамотності та компетентності, до формування культурно обумовленого зору здобувачів засобами когнітивно-візуальних технологій і обов'язково враховувати специфіку навчального матеріалу і різних освітніх даних, майбутнього фаху та комплекс зовнішніх умов.

Література

1. Семеніхіна О.В., Друшляк М.Г. Принцип когнітивної візуалізації і його використання у навчанні математики. *Фізико-математична освіта*. 2017. Вип. 3(13). С.136-140.

2. Бойченко М.А., Чуричканич І.Е. Теорія когнітивної візуалізації в педагогічній думці Великої Британії та США: історія і сучасність : монографія. Суми : ФОП Цьома С.П., 2021. 184 с.

3. Сліпчишин Л.В. Вивчення загальнотехнічних дисциплін у професійно-технічних навчальних закладах: гуманітарно-інтегративний підхід : монографія. Львів : СПОЛОМ, 2007. 256 с.

4. Манько Н.Н. Когнитивная визуализация педагогических объектов в современных технологиях обучения. *Образование и наука*. 2009. Вып.8 (65). С.10-30.

ПРО КОНЦЕПЦІЮ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Володимир Стешенко

ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»,

Дніпро – Слов'янськ, Україна

Дмитро Кільдеров

Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Київ, Україна

Микола Садовий

Центральноукраїнський державний педагогічний університет

імені Володимира Винниченка

Кропивницький, Україна

Анотація: в статті обґрунтована необхідність оновлення Концепції технологічної освіти відповідно до рівня цифрового розвитку суспільства. Зокрема, розкрито сутність поняття «концепція», акцентовано увагу на викликах цифрового суспільства, наголошено на досягненнях освітньої галузі технології та окреслено проблеми, які слід вирішити в оновленій Концепції відповідно до викликів цифрового суспільства.

Ключові слова: концепція, Концепція технологічної освіти; технологічна освітня галузь; цифрове суспільство.

Для будь-якого процесу чи об'єкта, який ми намагаємося спроектувати в освіті, слід наперед визначитися з його загальним задумом, тобто: окреслити систему поглядів на нього, способи розуміння і тлумачення його сутності, основоположну ідею, комплекс поглядів на зміст, шляхи запровадження в практику тощо. Система таких поглядів називається концепцією [2; 3].

Сьогодні практично для кожного напрямку та кожної галузі освіти України розроблено і прийнято відповідні концепції. Це Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року (2016), розвитку педагогічної освіти (2018), державної цільової соціальної програми розвитку професійної (професійно-технічної) освіти на 2022-2027 роки (2019), розвитку природничо-математичної освіти (STEM-освіти) (2020), позашкільної освіти (2023) та ін. Більшість освітніх концепцій прийнято на рівні Міністерства освіти та науки України.

Технологічна освітня галузь також має свою концепцію, Концепцію технологічної освіти учнів загальноосвітніх навчальних закладів України

(2014), яка була схвалена на жаль тільки Всеукраїнською асоціацією наукових та практичних працівників технологічної освіти [1].

Стрімкий розвиток в Україні цифрового суспільства вимагає постійної модернізації системи освіти та перегляду концептуальних її засад кожні 5–10 років. Зокрема це стосується і концептуальних засад технологічної освітньої галузі, які були визначені ще 10 років тому. За цей період в суспільстві відбулися значні зміни. Так, у останні роки стрімко розвиваються цифрові технології, штучний інтелект уже починають використовувати і в освіті, йде запровадження високих, нанотехнологій, створюються нові матеріали (наприклад, графен), автоматизуються виробництва тощо. Все це вимагає відповідної підготовки учнівської молоді, здатної до соціалізації та творчої діяльності в такому суспільстві. Окрім того, слід ще мати на увазі, що цифрове суспільство викликало нові особистісні проявлення у дітей та молоді, яких називають поколіннями *Z* і *a*.

На сьогодні технологічна освітня галузь відзначається тим, що для неї, як і для загальної середньої освіти, запроваджено Державний стандарт базової середньої освіти (2020), розробляється Державний стандарт профільної середньої освіти; розроблено і впроваджено в практику модельні програми з оновленого навчального предмета «Технології»; розробляються нові методики навчання учнів, засновані на використанні цифрових засобів навчання; учительський корпус активно включається в роботу, незважаючи на проблеми, викликані пандемією та воєнним станом, тощо.

Але окрім позитивних моментів слід відзначити і проблеми, які слід вирішити для визначення змісту технологічної освітньої галузі та відобразити в оновленій Концепції. Це, насамперед, такі:

– Державний стандарт базової середньої освіти (2020) як у цілому, так і в частині технологічної освітньої галузі, відзначається громіздкістю та певною неузгодженістю деяких положень, а в частині технологічної освітньої галузі мало враховує основні положення Концепції технологічної освіти учнів загальноосвітніх навчальних закладів України від 2014 р.;

– у технологічній освітній галузі все ще не проявляється чітке бачення структури та напрямів технологічної підготовки учнів (зокрема, недостатньо чітко визначено, яким технологіям слід навчати учнів); разом з цим слід відзначити, що запропонований зміст освітньої галузі недостатньо сприяє формуванню в учнів системного уявлення про узагальнену технологію перетворювальної діяльності, компетентностей у галузі техніки і технологій, особливо характерних для цифрового суспільства;

– технологічна освітня галузь відзначається недостатньо обґрунтованою метою та завданнями; з огляду на рівні оволодіння надбаннями цивілізації, у здобувачів освіти слід формувати відповідну культуру, а не зупинятися на компетентностях, тобто метою технологічної освітньої галузі має бути формування в учнів технологічної культури перетворювальної діяльності;

– з Державного стандарту ми бачимо, що технологічна освітня галузь заснована на компетентнісному і діяльнісному підходах, але сучасне розуміння цих методологічних підходів у змісті галузі проглядається слабо;

– технологічна освітня галузь має забезпечити формування в учнів ключової компетентності в галузі техніки та технологій і сприяти розвитку інших ключових компетентностей; але, по-перше, в стандарті не представлено її сутність і зміст, а по-друге, не позначені предметні компетентності, без яких неможливо отримати повне уявлення про освітню галузь і забезпечити формування в учнів ключової компетентності.

Усунути всі ці та інші невказані недоречності можливо в процесі оновлення концепції технологічної освіти, надавши таким *основним поняттям, як компетентність, діяльність, технологія, культура тощо* чіткого тлумачення, *обґрунтувавши з позицій четвертої промислової революції основоположну її ідею та* погляди на мету, завдання і зміст технологічної освіти в інформаційному суспільстві.

Література

1. Концепція технологічної освіти учнів загальноосвітніх навчальних закладів України / **Укладачі:** О. М. Коберник, М. С. Корець, В. М. Мадзігон, В. В. Стешенко, В. П. Титаренко. Київ : Науковий світ, 2014. 19 с.

2. Словник іншомовних слів. URL: <https://www.jnsm.com.ua/cgi-bin/u/book/sis.pl?Qry=%CA%EE%ED%F6%E5%EF%F6%B3%FF> (дата звернення: 07.02.2024).

3. URL:<https://www.psyh.kiev.ua/%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%86%D0%B5%D0%BF%D1%86%D1%96%D1%8F> (дата звернення: 07.02.2024).

КРИТЕРІЇ ЯКОСТІ ПРОФЕСІОНАЛІЗАЦІЇ ВЧИТЕЛЯ ТЕХНОЛОГІЙ У ЗАКЛАДІ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ

Віктор Стрельніков

Полтавська академія неперервної освіти ім. М. В. Остроградського

Полтава, Україна

***Анотація:** у статті досліджено критерії якості професіоналізації вчителя технологій у закладі неперервної освіти. Зроблено висновок, про важливість: визначення цільових груп споживачів професіоналізації вчителів технологій у закладі неперервної освіти й ідентифікації їхніх вимог; визначення процесів, необхідні для забезпечення професіоналізації вчителя технологій у закладі неперервної освіти; формування матриці розподілу відповідальності за якість професіоналізації вчителя технологій у закладі неперервної освіти; установлення послідовності і взаємодії процесів; проведення опису процесів згідно вимог міжнародних стандартів ISO; формулювання вимог до інформаційного забезпечення і документального оформлення професіоналізації вчителя технологій у закладі неперервної освіти; проведення за допомогою внутрішніх аудиторів аудиту якості професіоналізації вчителя технологій у закладі неперервної освіти, у рамках якого виявлення ланок, які слід удосконалити.*